

עין משפט
נר מצוה

לד:

מתשעה בני אדם באחד לא יצא.
כך כמזב צספרים והקשה בקונטרס אמאי לא ילא הא אסיקנא לעיל דמרי קלי מתרי גברי משתמעי ופי' דגרסינן צמוספתא מתשעה בני אדם כאחד ילא ואפי' צסרוגין וגרלה לקיים גרסת הספרים מתשעה בני אדם כאחד לא ילא משום דאין כאן צתורעה פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה כיון שהכל ציחד והשתא גרס ספיר תקיעה מזה ותרועה מזה ילא דייינו זה אחר זה וסרוגין פי' סרוגין הפסקות הרצה שמוקע ומפסיק ושוהה לעשות התרועה עד לאחר שעה: **לְדִידִי לֹא סְבִירָא אִי.** כלומר שהוא צריך לחזור לראש כששהה כדי לגמור כולה ולא שיהא צריך להפסיק כשמגיע למצואות המטונפות אלא מניח ידו על פיו וקורא ק"ש כדאמר ר' יוחנן צפרק מי שמתו (ברכות דף כד:׀) והיה נראה דקי"ל כוותיה כששהה כדי לגמור כולה דאין חוזר לראש אע"י דפליגי עליה רב ושמואל צפרק הקורא את המגילה למפרע (מגילה דף יח:׀) דקי"ל כרבי יוחנן לגבי רב ושמואל כדמוכח צפי' מי שהוליואוו (עירובין דף מז:׀) וכן כיון דרבי אבהו פליג דהוא קנת נראה לפסוק כמותו דהוא צתראה ואע"י דאשכחנא רב יוסף צההיא דמגילה (סס:׀) דקאמר נקוט דרב ציצי צידך דרב אמר אין הלכה כרבי מונא ושמואל אמר הלכה כר' מונא לאו משום דלהוי הלכה כרב צליסורי קאמר הכי אלא האמת אומר דשמעינן ליה לשמואל דחייס לייחידאה וגם צפרק מי שמתו (ברכות דף כג:׀) גצי היה עומד צתפלה ומיס שותמין על צרכיו דפליגי רב חסדא ורב המנונא ומסיק רב אשי דכ"ע אס שהה חוזר לראש והכא צדלא שהה (י'וקשה הדצב מאלד שהצצור צצכנ"נ צי"ט אומרים אמת וליצי ומתמינן לש"י שותמיס עד שיגמור וזלמתו ומי כמון שאומר צגאלוה ומיהו היכא דאין שוהין כדי לגמור כולה מתחלתה עד סוף אין לחוש (כדלצי"י) צפי' הקורא את המגילה למפרע (דף יח:׀) ולא (י'כרב יוסף) דאמר מהיכא דקאי לסיפא דאס כן נתת דצריך לשערוין וצריך לדקדק צתקיעות משום דלאמר רב כהנא צפי' החליל (סוכה גג:׀)סס) אין צין תקיעה לתרועה ותקיעה ולא כלוס כרצי יהודה דאמר שלשתן מזהה אחת וכי קאמר התס דוקא צלמנע תקיעה תרועה תקיעה אצל צין קר"ק לקר"ק יכול לשהות פחות מנדי לגמור קר"ק ולרצנן דחשצי תקיעה צפי' עלמה ותרועה צפי' ענמה אין לשהות צין זה לזה כדי

תקיעה אחת או תרועה אחת: **בְּךָ מוציא את הבקי.**
מכאן פסק צה"י דיחיד שטעה ולא הזכיר של ראש חדש יכוין לצו לתפלתו של שלתי צצור מתחלה עד סוף ויואל אע"פ שהוא צקי ואין ראהי מכאן דהא מסקינן רשצ"ג אומר אינו מוילא אלא עם צצצדות דלנסיי צצללכה ואינן יכולין להסדיר תפלתם אצל דעיר לא ומיהו צקונטרס משמע לקמן שרולה לפרס צצלא כוון לצו לצהכ"י ולא שמע תפלה וכן משמע דומיא דההיא דצרכת כהנים ולפירוש זה מנינו למימר דצצצור היכא דשמעו יולאין וכן משמע צפרק תפלת השחר (ברכות דף כט:׀) דאמר רב אסי טעה ולא הזכיר גצורות גשמים צתחית הממים מחזירין אותו שאלה צצרכת השנים אין מחזירין אותו וכו' ומשני הא צצצור אי הכי מפני ששומעה משלית צצור מיצעי ליה ומסיק אידי ולידי ציחד הא דלידכר קודס שומע תפלה הא דלא אדכר קודס שומע תפלה צצצצור יולא על ידי ש"צ ואפי' לפי מה שפירש עם צצצדות ששומעין משלית צצור יולאין אצל דעיר אל יס לחלק צין היכא דהתפלת וטעה היכא דלא התפלת כלל ונש"ע מוס' צצרות כט:׀ ד"ה טעמ:] העברה בקול היא, אף כאן העברת שופר בקול היא. ואקשינן תוב האי תנא דמיית לה ממדבר אי מה בראש צצצורות אף בראש השנה צצצורות, ת"ל תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, איזהו חג שההשחר מתכסה בו הוי אומר זה הוי ראש השנה וקאמר דחמנא שופר. מי שאנינו יודע הברכות תוקע יוצא ידי חובה. ומי שאין לו שופר מבקר הברכות יוצא ידי חובה, דהא בראש השנה שחל להיות בשבת מבכרין ואין תוקעין. אבל ברכות זו את זו מעכבות, דתניא ברכות של ראש השנה ושל יום הכיפורים מעכבות זו את זו. וירושלמי אי זו היא תרועה, ר' חנינא ור' מנא אמר כהדיו טרימוטא וחד אמר תרין תוקעין. ר' יוחנן חשש על הדא דר' מנא וכן הדא דידן. (וידהי[א] אמרה דא תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים אין בידו, אלא אחת. רבא ב"ר יזמנא בשם ר' זעורא אפילו אחת אין בידו, למה, וישא גביה סיפא מצטרף, וסיפא גביה וישא מצטרף, לא וישא אית לה סיפא ולא סיפא אית לה וישא. והא דוקיא כתרועה הוא דמאשכחן[ח] לה בשלשה שברים אבל בתקיעה לא משכחת לה. מי שבידו ואחר כך נתמנה לו שופר תוקע ומרוע תוקע כו'. רב פפא בר שמואל קם צלויי אמר לשמעיה כי נחירנא לך תקע לי. ולית הלכתא כוותיה, אלא כי הא דתניא כשהוא שומעין שומעין על הסדר ועל סדר ברכות, במה דברים אמורים בחבר בני אכל שלא בחבר עיר שומעין על הסדר ולא על סדר ברכות. ויחיד שלא תקע חבירו תוקע לו, ויחיד שלא בידך אין חבירו מבקר לו. ומצוה בתוקעין שהיא מן התורה יותר מן המכבדין, כיצד הוי לפניו שתי עיירות באחת ויודי מבכרין, כלומר יש לןן שן חזן ומתפללין בראי, ובאחרת יתכן שיתקעו והוא דבר ספק, הולך למקום שתוקעין ואצ"פ שהוא ספק, שהוי מצוה מן התורה. כשם ששליח ציבור חייב כך כל יחיד ויחיד חייב, רבן גמליאל אומר שליח ציבור מוציא את הרבים ידי חובתן. תניא אמרו לו לר' [גמליאל] לדברך כו'. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מודים חכמים לרבן גמליאל ורב הונא ציפוראה אמר ר' יוחנן הילכתא כרבן גמליאל.

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

שע סקיעות.
תרועות נמי קאמר: **מתשעה בני אדם כאחד לא ילא.**
מרי קלי לא משתמעי כך פירושה לפי מה שכתוב צספרים ולאו מלתא היא דהא אוקימנא (לעיל דף כז:׀) מרי קלי מתרי גברי משתמעי (א). וה"ג לה צמוספתא מתשעה בני אדם כאחד ילא ואפי' צסירוגין ואפילו כל היום כולו ולא גרסינן

תקיעה מזה ותרועה מזה ילא דהיינו רישא ולי גרסינן לה הכי הוא דגרסי' מת' צני אדם כאחד תקיעה מזה ותרועה מזה ילא ואפי' צסירוגין כו'. אס שהה. צסירוגו כדי לגמור את כולו חוזר: **לדידי לא סצירא לי.** מה שהפסקת. דלית ליה לר' יוחנן צמסקת צצרות (דף כד:׀) היה קורא קריאת שמע והגיע למצואות מטונפות מניח ידו על פיו וקורא ולא סצירא ליה נמי דמשום שהה יהא צריך לחזור: **לידך דסצירא לך.** ואמת חולק עלי צשתיהן דכיון דקא צעית מכו לגומרה מכלל דסצירא לך סירוגין מעכבי קרייה ומצעי' לך צצמה הוי סירוגין: **סקיעות.** וצצרות דעלמא כגון מעניות אין מעכבין זו את זו אס צידך ולא תקע: **מי שצידר נו: כי נהירנא לך.** לסימן שסימתי בצרכה: **אלא צצצר עיי.** חצורת צצור אצל יחיד צצצר את כולו ואח"כ תוקע משע תקיעות: **דהא ודאי והא ספק.** ודאי הוא לו שאס יך אצל המצדדין ימנא סס עשרה ויתפלת ש"צ ויוילאנו ידי חצותו ואס יך אצל התוקעין שמא צצב עמדו והלכו לציתס: **כסס שש"צ וכו': למה צצור מספלליס.** צלחט: **מודים חכמים.** אחר צצחלקו חצורו והודו: **אמר ליה.** ר' חייא לרב דימיי: **רצה צר צר חנה נמי.** דמריה דשמעתא הוא: **הכי קאמר.** שחלקו על רבי יוחנן כשאמר כן: כי

עיר יאבל שלא בחבר עיר שומעין על הסדר ושלא על סדר ברכות ויחיד שלא תקע חבירו תוקע לו ויחיד שלא בידך אין חבירו מבקר עליו ומצוה בתוקעין יותר מן המבכרין כ"יצד שתי עיירות באחת תוקעין ובאחת מבכרין הולכין למקום שתוקעין ואין הולכין למקום שמבכרין פשיטא הא דאורייתא הא דרבנן לא צריכא דאף על גב דהא ודאי והא ספק: כשם ששליח צבור חייב כך כל יחיד ויחיד וכו': תניא אמרו לו לרבן גמליאל לדברך למה צבור מתפללין אמר להם כדי להסדיר שליח צבור תפלתו אמר להם רבן גמליאל לדבריהם למה שליח צבור יורד לפני התיבה אמרו לו כדי להוציא את שאינו בקי אמר להם כשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מודים חכמים לרבן גמליאל ורב אמר עדיין היא מחלוקת שמעה [רב] חייא בריה דרבה בר נחמני אזל אמרה לשמעתא קמיה דרב דימי בר חנינא אמר ליה הכי אמר רב עדיין היא מחלוקת אמר ליה רבה בר בר חנה נמי הכי קאמר כי אמר רבי יוחנן להא שמעתא אפליג עליה ריש לקיש ואמר עדיין היא מחלוקת ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי חנה ציפוראה אמר רבי יוחנן הלכתא כ"רבן גמליאל הלכתא מכלל דפליגי ב'י

מכאן פסק צה"י דיחיד שטעה ולא הזכיר של ראש חדש יכוין לצו לתפלתו של שלתי צצור מתחלה עד סוף ויואל אע"פ שהוא צקי ואינו מוילא אלא עם צצצדות דלנסיי צצללכה ואינן יכולין להסדיר תפלתם אצל דעיר לא ומיהו צקונטרס משמע לקמן שרולה לפרס צצלא כוון לצו לצהכ"י ולא שמע תפלה וכן משמע דומיא דההיא דצרכת כהנים ולפירוש זה מנינו למימר דצצצור היכא דשמעו יולאין וכן משמע צפרק תפלת השחר (ברכות דף כט:׀) דאמר רב אסי טעה ולא הזכיר גצורות גשמים צתחית הממים מחזירין אותו שאלה צצרכת השנים אין מחזירין אותו כו' ומשני הא צצצור אי הכי מפני ששומעה משלית צצור מיצעי ליה ומסיק אידי ולידי ציחד הא דלידכר קודס שומע תפלה הא דלא אדכר קודס שומע תפלה צצצצור יולא על ידי ש"צ ואפי' לפי מה שפירש עם צצצדות ששומעין משלית צצור יולאין אצל דעיר אל יס לחלק צין היכא דהתפלת וטעה היכא דלא התפלת כלל ונש"ע מוס' צצרות כט:׀ ד"ה טעמ:]

העברה בקול היא, אף כאן העברת שופר בקול היא. ואקשינן תוב האי תנא דמיית לה ממדבר אי מה בראש צצצורות אף בראש השנה צצצורות, ת"ל תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, איזהו חג שההשחר מתכסה בו הוי אומר זה הוי ראש השנה וקאמר דחמנא שופר. מי שאנינו יודע הברכות תוקע יוצא ידי חובה. ומי שאין לו שופר מבקר הברכות יוצא ידי חובה, דהא בראש השנה שחל להיות בשבת מבכרין ואין תוקעין. אבל ברכות זו את זו מעכבות, דתניא ברכות של ראש השנה ושל יום הכיפורים מעכבות זו את זו. וירושלמי אי זו היא תרועה, ר' חנינא ור' מנא אמר כהדיו טרימוטא וחד אמר תרין תוקעין. ר' יוחנן חשש על הדא דר' מנא וכן הדא דידן. (וידהי[א] אמרה דא תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים אין בידו, אלא אחת. רבא ב"ר יזמנא בשם ר' זעורא אפילו אחת אין בידו, למה, וישא גביה סיפא מצטרף, וסיפא גביה וישא מצטרף, לא וישא אית לה סיפא ולא סיפא אית לה וישא. והא דוקיא כתרועה הוא דמאשכחן[ח] לה בשלשה שברים אבל בתקיעה לא משכחת לה. מי שבידו ואחר כך נתמנה לו שופר תוקע ומרוע תוקע כו'. רב פפא בר שמואל קם צלויי אמר לשמעיה כי נחירנא לך תקע לי. ולית הלכתא כוותיה, אלא כי הא דתניא כשהוא שומעין שומעין על הסדר ועל סדר ברכות, במה דברים אמורים בחבר בני אכל שלא בחבר עיר שומעין על הסדר ולא על סדר ברכות. ויחיד שלא תקע חבירו תוקע לו, ויחיד שלא בידך אין חבירו מבקר לו. ומצוה בתוקעין שהיא מן התורה יותר מן המכבדין, כיצד הוי לפניו שתי עיירות באחת ויודי מבכרין, כלומר יש לןן שן חזן ומתפללין בראי, ובאחרת יתכן שיתקעו והוא דבר ספק, הולך למקום שתוקעין ואצ"פ שהוא ספק, שהוי מצוה מן התורה. כשם ששליח ציבור חייב כך כל יחיד ויחיד חייב, רבן גמליאל אומר שליח ציבור מוציא את הרבים ידי חובתן. תניא אמרו לו לר' [גמליאל] לדברך כו'. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מודים חכמים לרבן גמליאל ורב הונא ציפוראה אמר ר' יוחנן הילכתא כרבן גמליאל.

(א) [מוסף פ"ב ה"ב סוכה נד. ערכין כ. ג] צצרות כד:׀
(ג) [עשרים מוס' לעיל לג:׀]
(ד) [עשרה שיעור, ד] לעיל מז,
(ה) ס"א נחירנא, ו) ונשי' צפרשי' אצל אלפסין, ו) [מוסף ספ"ב, ח] [צבת קו: ושיג', ט] ונשי' מוס' צצרות ככ: ד"ה אלא, ו) [ג'ל כרב יוסף, כ] [ג'ל כלציי,

הנהגות הב"ח

(א) [רש"י ד"ה מתשעה בני אדם כאחד כי' מתרי גברי משתמעי. צ"כ היינו צצופר שהוא חציב כדמסקין לעיל דקוקא פרמי צעין מתרי גברי וגם חציב וק"ל ועי' לעיל דף ס:׀

מוסף רש"י

תשע תקיעות. האמורות בנאש השנה מן הסוכה, שלש מלכיות תקיעה מרועה תקיעה ושלש לזכרונות ושלש לשופות, והאי דעדינן טפי ממוס ספיקא דתרועה הוא דלא דיעבן אי גטוסי הוא אי לילי הוא (סוכה ד:׀). ובמה בשופר. ושופות, צתפלה מתחמכס צתרוס לפי (סודור רש"י סי' קט בשם תוספותא). כי נחירנא לך. פי' נחירה. מוכר צצרות לסימן שסימתי בצרכה (שם סי' קסא ומחזורי סי' שח, וגורסי' ירושלמי). ונחירנא על הסדר. כדלמאן ר' אבהו קאמר קש"ק קר"ק (רש"י על היר"ק) ושל על סדר ברכות. למלכות שקר"ק לזכרונות קש"ק ולשופות תקיעה מרועה קש"ק (שם). דפרשיטת טעמא לעיל (שם).

רבינו חננאל (המשך)

כתוב. ר' שמואל בר נחמני אומר אחת מדבריי תורה, בשבחן זכרון תרועה מדברי תורה, ושחים מדבריי סופרים, והעברת שופר תרועה נמי מדבריי סופרים הוא כדאמרן, אבל יום תרועת יהיה לכם לחלמודו הוא בא, ללמד כי תקיעת שופר ביום ולא בלילה. ואידך הת"ק דר' שמואל בר נחמני נפקא ליה כי תקיעת שופר בראש השנה ביום ולא בלילה מוכרחי ביום הכיפורים תעבירו שופר בכל ארצכם. ואקשינן אי מיום הכיפורים יליף, לילף מיניה לפשוטה לפניה ולאחריה, אמאי יליף לה ממדבר. ופריך והעברת תעבירו לא משמע, כלומר זה הלשון לא משמע כי שטטה היא, אלא (כ)לדבר מתנא בא, דאמר בעניין הרחיב את הקצב וקיצר את הרחב, שנאמר והעברת דרך תעבירו בעיני בלא שינוי. ומפרשנהו שם תעבירו מפרש אף קאמר רחמנא, עבריה בידו. ותנא דגמר לה בבזירה שוה, אמר לך רב מתנא מודשני קרא בדיבוריה הוה ליה למכתב ותתקע שופר תרועה, מדישניה וכתב תעבירו לחלמוד למנהג זה וזה, אבל תעבירו ביד לא יתכן לומר דנמזירין מועברת, דמיחב ירעו שנה ועיברו קול במחנה לאמר, מה להלן

העברה בקול היא, אף כאן העברת שופר בקול היא. ואקשינן תוב האי תנא דמיית לה ממדבר אי מה בראש צצצורות אף בראש השנה צצצורות, ת"ל תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, איזהו חג שההשחר מתכסה בו הוי אומר זה הוי ראש השנה וקאמר דחמנא שופר. מי שאנינו יודע הברכות תוקע יוצא ידי חובה. ומי שאין לו שופר מבקר הברכות יוצא ידי חובה, דהא בראש השנה שחל להיות בשבת מבכרין ואין תוקעין. אבל ברכות זו את זו מעכבות, דתניא ברכות של ראש השנה ושל יום הכיפורים מעכבות זו את זו. וירושלמי אי זו היא תרועה, ר' חנינא ור' מנא אמר כהדיו טרימוטא וחד אמר תרין תוקעין. ר' יוחנן חשש על הדא דר' מנא וכן הדא דידן. (וידהי[א] אמרה דא תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים אין בידו, אלא אחת. רבא ב"ר יזמנא בשם ר' זעורא אפילו אחת אין בידו, למה, וישא גביה סיפא מצטרף, וסיפא גביה וישא מצטרף, לא וישא אית לה סיפא ולא סיפא אית לה וישא. והא דוקיא כתרועה הוא דמאשכחן[ח] לה בשלשה שברים אבל בתקיעה לא משכחת לה. מי שבידו ואחר כך נתמנה לו שופר תוקע ומרוע תוקע כו'. רב פפא בר שמואל קם צלויי אמר לשמעיה כי נחירנא לך תקע לי. ולית הלכתא כוותיה, אלא כי הא דתניא כשהוא שומעין שומעין על הסדר ועל סדר ברכות, במה דברים אמורים בחבר בני אכל שלא בחבר עיר שומעין על הסדר ולא על סדר ברכות. ויחיד שלא תקע חבירו תוקע לו, ויחיד שלא בידך אין חבירו מבקר לו. ומצוה בתוקעין שהיא מן התורה יותר מן המכבדין, כיצד הוי לפניו שתי עיירות באחת ויודי מבכרין, כלומר יש לןן שן חזן ומתפללין בראי, ובאחרת יתכן שיתקעו והוא דבר ספק, הולך למקום שתוקעין ואצ"פ שהוא ספק, שהוי מצוה מן התורה. כשם ששליח ציבור חייב כך כל יחיד ויחיד חייב, רבן גמליאל אומר שליח ציבור מוציא את הרבים ידי חובתן. תניא אמרו לו לר' [גמליאל] לדברך כו'. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מודים חכמים לרבן גמליאל ורב הונא ציפוראה אמר ר' יוחנן הילכתא כרבן גמליאל.

כתוב בעיניי' דמוספים בראש השנה יום תרועה [יהיה] לכם. וגמרי' יובל מראש השנה וראש השנה מיובל שביעי שביעי לגזירה שוה וכו'אילו שלש תרועה כתיבי בכל חד וחד. וכל תרועה יש תקיעה לפניה ויש תקיעה לאחריה, נמצאו בראש השנה שלש תרועות וכל תרועה תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה. הרי שלש של שלש שלש. וכן ביובל חייבין לומר מלכיות וצכרונות ושופות וגו'. תקיעות בכל אחת ואחת. ואקשינן האי תנא מעיקרת גמר תרועות של ראש השנה מן היובל בהיקישא, מה ת"ל בחדש השביעי שיהו כל תרועות של חדש השביעי כזה כדאמרנן, והשתא הדר מייתי לה בגזירה שוה. ופרקינן אי לאו גזירה שוה [הוה] מייתינא לה בהיקישא, השתא דאתאי גזירה שוה שהוי גמרא כדקיימא לן אדם דן קל וחומר מעצמו, ואין אדם דן גזירה שווה מעצמו אלא אם קיבל אותה מרבו, גזירה שוה עדיפא מההיקושא. והאי תנא מייתי לה, כי כל תרועה תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה ממדבר, ומדכתיב ובהקהיל את הקהל תקעו ולא תריעו למדנו שהתקיעה וזלתי התרועה. ואין לי שצריך בענין הוה [שכל] תרועה צריכה תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה אלא במדבר, בראש השנה מנין, ת"ל תרועה תרועה לגזירה שוה, נאמרה תרועה במדבר ונאמרה תרועה בראש השנה, מה תרועה האמורה במדבר בתקיעה לפניה ותקיעה לאחריה, אף (תקיעה) [תרועה] האמורה בראש השנה כן. הא כיצד שלש תרועה בראש השנה, שתיס מדבריי תורה ואחת מדבריי סופרים, שבתון זכרון תרועה והעברת שופר תרועה מדברי תורה, ואחת מדבריי סופרים יום תרועה יהיה לכם לחלמודו בא. ולא סלקא סוגיא דשמעתא בלתי, ויש נסתחות אחיות כן. הא כיצד שלש תרועות שן תשע בראש השנה בתוך מדבריי תורה, שבתון זכרון תרועה ויום תרועה יהיה לכם מדבריי תורה, והעברת שופר תרועה מדבריי סופרים, כלומר בגושי' גמר לה מיובל ולא ברי"ה עצמה

^[1] אולי י"ל מן תקיעות צתמיד דמיצי ותתקעו כו' ואולי י"ל ג'ל מן תקיעות צתמנחת. צ) נראה לדעתי היה גורם צגמאל ותקיעות מעכבות זו את זו מני"ל דתניא וכו' והיא כדברייא לעיל ל"ג ע"ב.